

J O S E F I E N   &   C O
bureau voor restauratie en onderzoek

BINNENHOF TE ‘S
GRAVENHAGE

EEN VERKENNEND KLEURONDERZOEK NAAR DE
OORSPRONKELIJKE AFWERKING VAN HET INTERIEUR VAN
GEBOUW C

PROJECTGEGEVENS

Project:	Gebouw C of uitbreiding voormalig Ministerie van Koloniën
Adres:	Binnenhof 7
Gemeente:	's Gravenhage
Datering:	1915-17
Architect:	Henricus (Henry) Th. Teeuwisse (1880-1960) in de functie van Adjunct-Rijksbouwmeester bij de Dienst landsgebouwen in het Tweede District
Bouwstijl:	traditionele baksteenarchitectuur
Opdrachtgever:	Rijksvastgoedbedrijf
Auteur:	Josefien & Co Bureau voor restauratie en kleuronderzoek 10.2.e Wob Boomgaard 54 15432 LB Aalsmeer 10.2.e Wob
Uitvoering:	2020-2021
Fotografie:	Tenzij anders vermeld zijn de foto's gemaakt door 10.2.e Wob

INHOUDSOPGAVE

PROJECTGEGEVENS.....	2
INHOUDSOPGAVE.....	3
INLEIDING.....	4
BOUWGESCHIEDENIS.....	5
HISTORISCH AFBEELDINGSMATERIAAL.....	15
RESULTATEN ONDERZOEK.....	21

Binnenhof te 's Gravenhage

EEN VERKENNEND KLEURONDERZOEK NAAR DE OORSPRONKELIJKE AFWERKING VAN HET INTERIEUR VAN GEBOUW C

INLEIDING

Op verzoek van de **10.2.e Wob** adviseur bouwhistorisch onderzoek van het Rijksvastgoedbedrijf is een historisch kleuronderzoek uitgevoerd aan de uitbreiding van het ministerie van Koloniën, ook gebouw C genoemd. Gebouw C is onderdeel van het Binnenhof te 's-Gravenhage en in gebruik door de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ter voorbereiding op de renovatie van het Binnenhof is de wens geuit om de oorspronkelijke kleuren te bepalen van dit gebouwdeel. Het kleuronderzoek heeft dankbaar gebruik gemaakt van reeds eerder uitgevoerde onderzoeken, namelijk; Cultuurhistorisch onderzoek met waardestelling, Uitbreiding Koloniën van bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis (BBA) (2020) en het Demarcatierapport Binnenhof, gebouw B en C door De Fabryck, bureau voor gebouwhistorisch Onderzoek (2011). Voor de tekeningen van de huidige situatie heb ik gebruik gemaakt van de tekeningen uit maart 2021 van WDJ Architecten te Rotterdam.

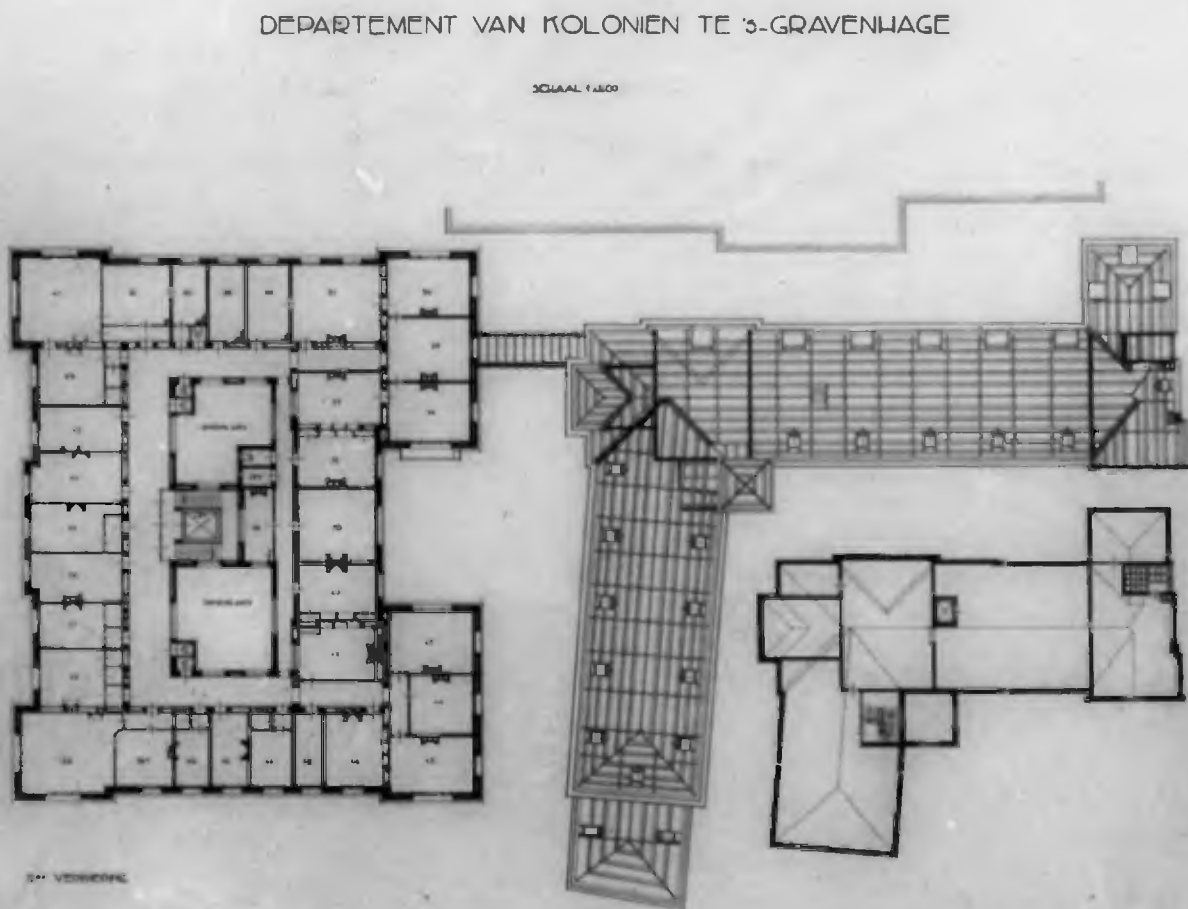
Rechts op de foto gebouw C, d.d. 1930, beeldbank Den Haag, inventarisnummer 0.10436

 KORTE OMSCHRIJVING BOUWGESCHIEDENIS

Gebouw C is gebouwd als uitbreiding van het ministerie van Koloniën dat na enkele jaren te krap werd gevonden. Het grote, volgens de Stuers roze/rood/rabarber/chocola, gebouw van Koloniën aan het plein in Den Haag, dat in 1859-1862 naar ontwerp van architect Willem Nicolaas Rose (1801-1877) werd gebouwd, werd al snel te klein voor het bestuur over zowel Nederlands-Indië als de West-Indische gebiedsdelen. Na het gereedkomen van het ministerie op het Plein in 1862 werkten er 67 ambtenaren. De aanpassing van de Indische Comptabiliteitswet in 1912 leidde dat jaar op het ministerie tot een nieuwe departementale indeling. In 1914 waren er 171 ambtenaren werkzaam.

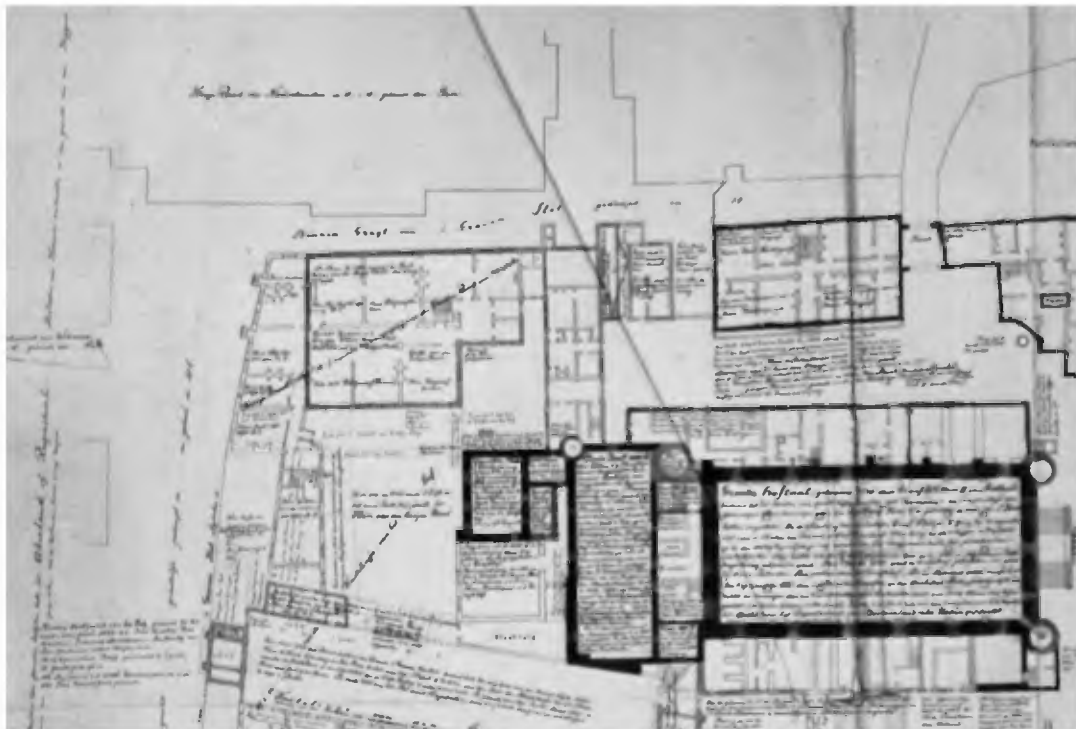

Links het ministerie van Koloniën (1858), rechts de uitbreiding uit 1915. Plattegrond van de tweede verdieping van het gehele Ministerie van Koloniën en kapplan gebouw C, dd. januari 1936. (Heijnenbrok & Steenmeijer 2011c). Het noorden is onder

In 1806 zag het nieuwe Ministerie van Koophandel en Koloniën het licht. Dat was sinds 1829 gevestigd in het Huygenshuis. Na de eerste jaren een onderdeel van andere ministeries te zijn geweest, werd Koloniën in 1842

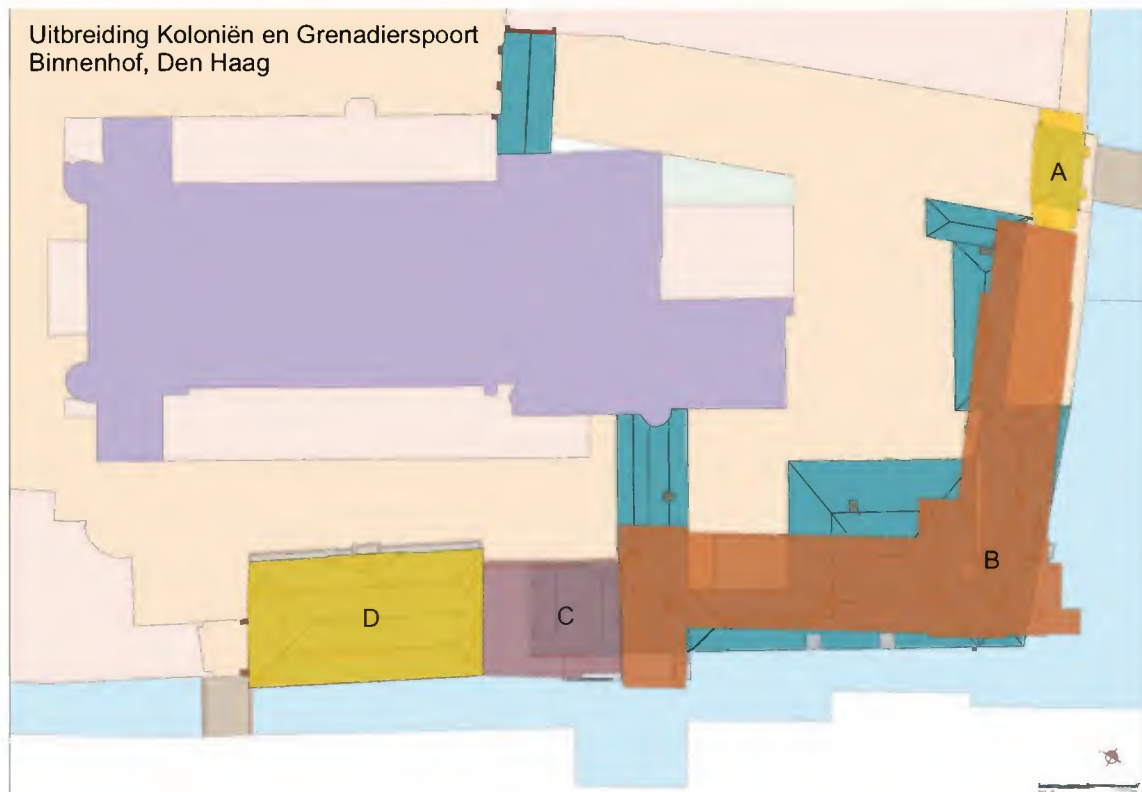
een zelfstandig ministerie. In 1858 werd Willem Nicolaas Rose (1801-1877) benoemd tot rijksbouwmeester om naar een oplossing te zoeken voor de groeiende huisvestingsproblemen op het Binnenhof. In eerste instantie gingen ook zijn ideeën uit naar de sloop van het gehele Binnenhof met uitzondering van de Grafelijke zalen. Hoge kosten en een toenemend belang dat aan de oude gebouwen werd gehecht, leidde ertoe dat Rose zijn aandacht verlegde naar het Plein. In 1859 werden er plannen opgesteld voor het dempen van de oostelijke en zuidelijke Hofgracht. In 1860 volgde daadwerkelijk de demping tot aan de lijn van de voorgevel van het Mauritshuis. Aan de oostzijde van de gedempte gracht ontwierp Rose in 1858 een plan voor twee regeringsgebouwen met midden daartussen een nieuw gebouw voor de Hoge Raad. Van dit plan werden in 1859-1862 het nieuwe Ministerie voor Koloniën aan de zijde van het Mauritshuis gerealiseerd en in het midden het nieuwe gebouw voor de Hoge Raad¹

De uitbreiding van Koloniën werd ontworpen op de plek van de bebouwing van de Hoge raad, de middeleeuwse vleugel van Van Oostervant en de Corps de Garde.

Uitsnede van Tekening van het Binnenhof met ingeschreven aantekeningen over functies en geschiedenisfeiten uit circa 1878 (het noorden is onder). (Herkomst: RCE en rapportage BBA)

¹ UITBREIDING KOLONIËN & GRENADIERSPOORT, BINNENHOF, DEN HAAG, BBA

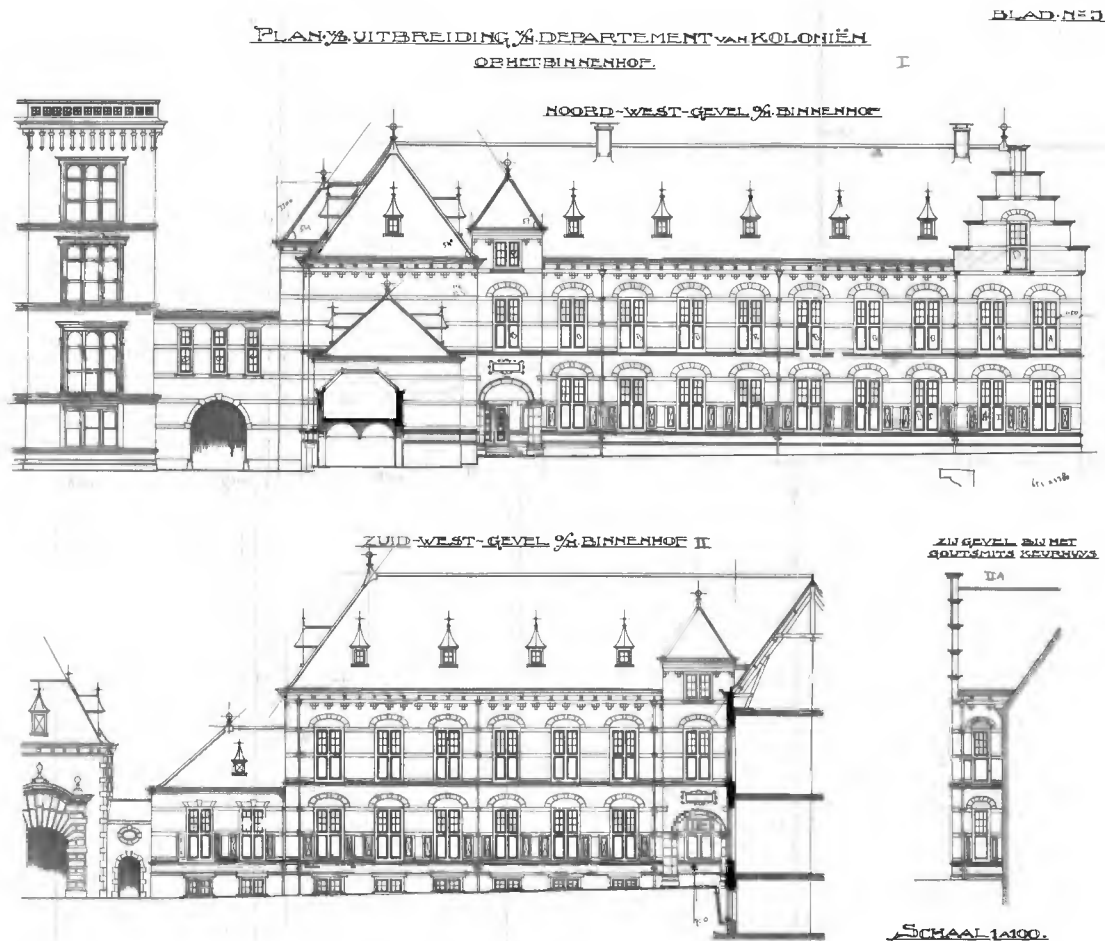

Tekening van de uitbreiding van Koloniën (B) op de oudere bebouwing (noorden is boven), A is de Granadierspoort, D is Comptoir Generale, C is 't Goutsmits Keurhuys Herkomst: RCE, bewerking BBA¹⁰²⁹

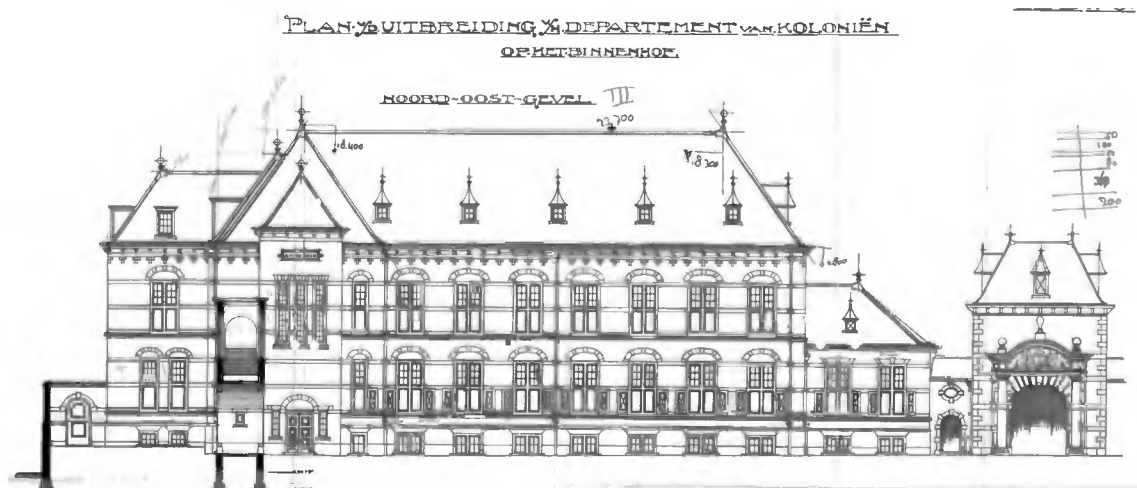
De uitbreiding werd ontworpen door de adjunct-rijksbouwmeester H.T. Teeuwisse (1880-1960) in dezelfde bouwstijl als de nieuwbouw voor Binnenlandse Zaken (nu Algemene Zaken) dat door Rijksbouwmeester D.E.C. Knuttel was ontworpen en in 1915 gereed was gekomen.

Teeuwisse tekende een ontwerp in vrijwel dezelfde stijl als dat van Binnenlandse Zaken met bakstenen gevels voorzien van traditionalistische elementen ter bekleding van een betonskelet. De buitenzijde van de haakse vleugel volgde in hoofdlijnen het tracé van de in 1860 gedempte Hofgracht. Voor de berekening van de gewapend betonconstructies was J.T. Huisman (1884-1918) verantwoordelijk. Opzichter bij de bouw was J.A.J. Margry. Het nieuwe gebouw kreeg op de verdieping verbinding met de oude bouw. Boven die doorgang is aan de buitenzijde een gevelsteen aangebracht met daarop het jaar 1916, het jaar waarin de ruwbouw gereed kwam.

Op de eerste verdieping was de zuidelijke vleugel het domein van de minister en de secretaris-generaal. Zijn kamer bevond zich op de noordwesthoek en was via een korte gang verbonden met het secretariaat ernaast. De kamer had aangrenzend een eigen toilet en hetzelfde gold voor de grote ministerskamer in het midden van de vleugel met daarnaast de wachtkamer van de minister. De oostvleugel bestond, net als op de begane grond, uit een groot vertrek voor technisch personeel met kamers aan de binnenhofzijde.

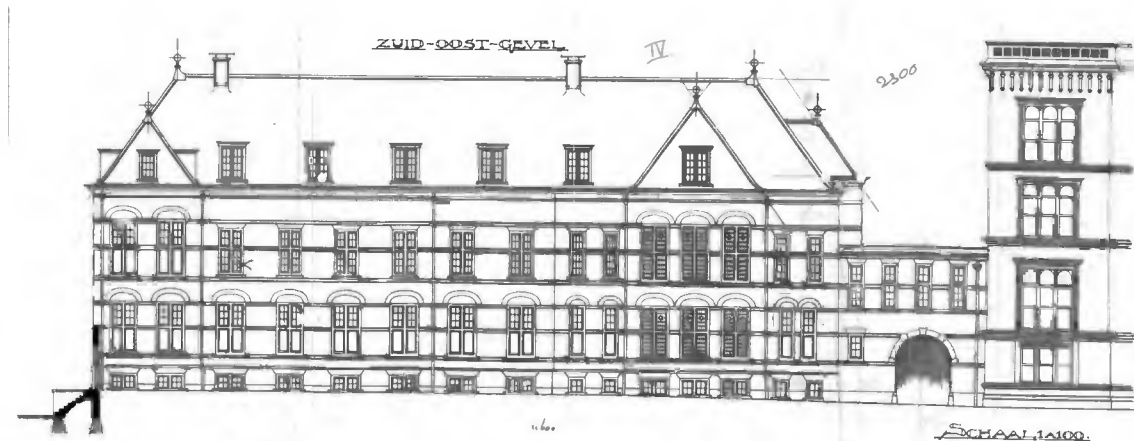

Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 5: de beide gevels aan de kant van het Binnenhof. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

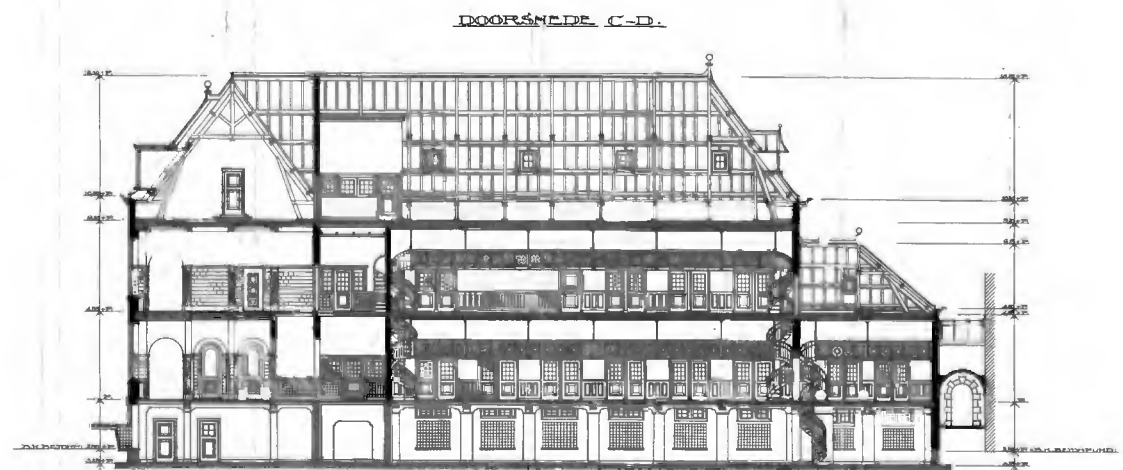
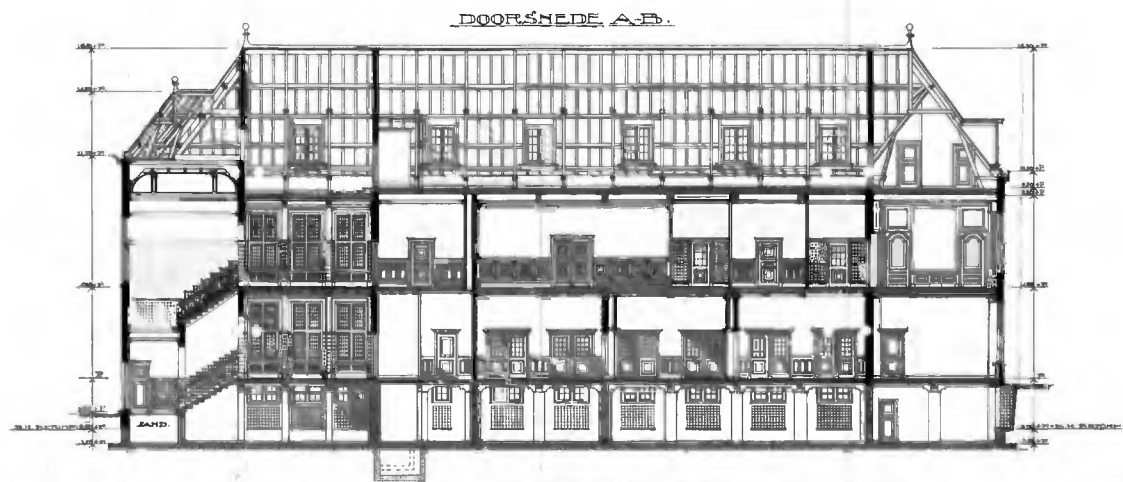

Uitsnede Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 6: de beide gevels aan de buitenkant. (Pleinzijde en zijde Hoge Raad) (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

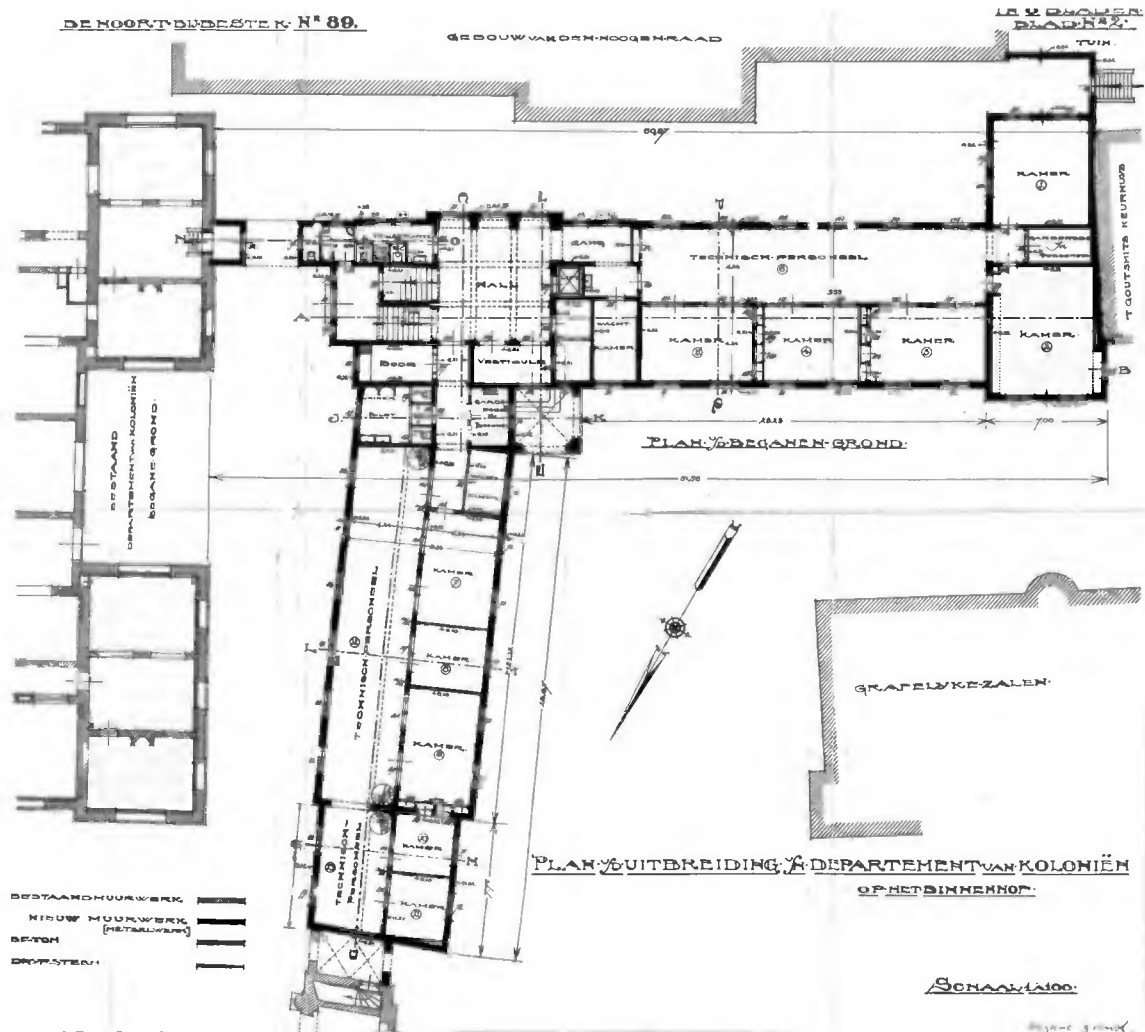

Uitsnede Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 6: de beide gevels aan de buitenkant. (Pleinzijde en zijde Hoge Raad) (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

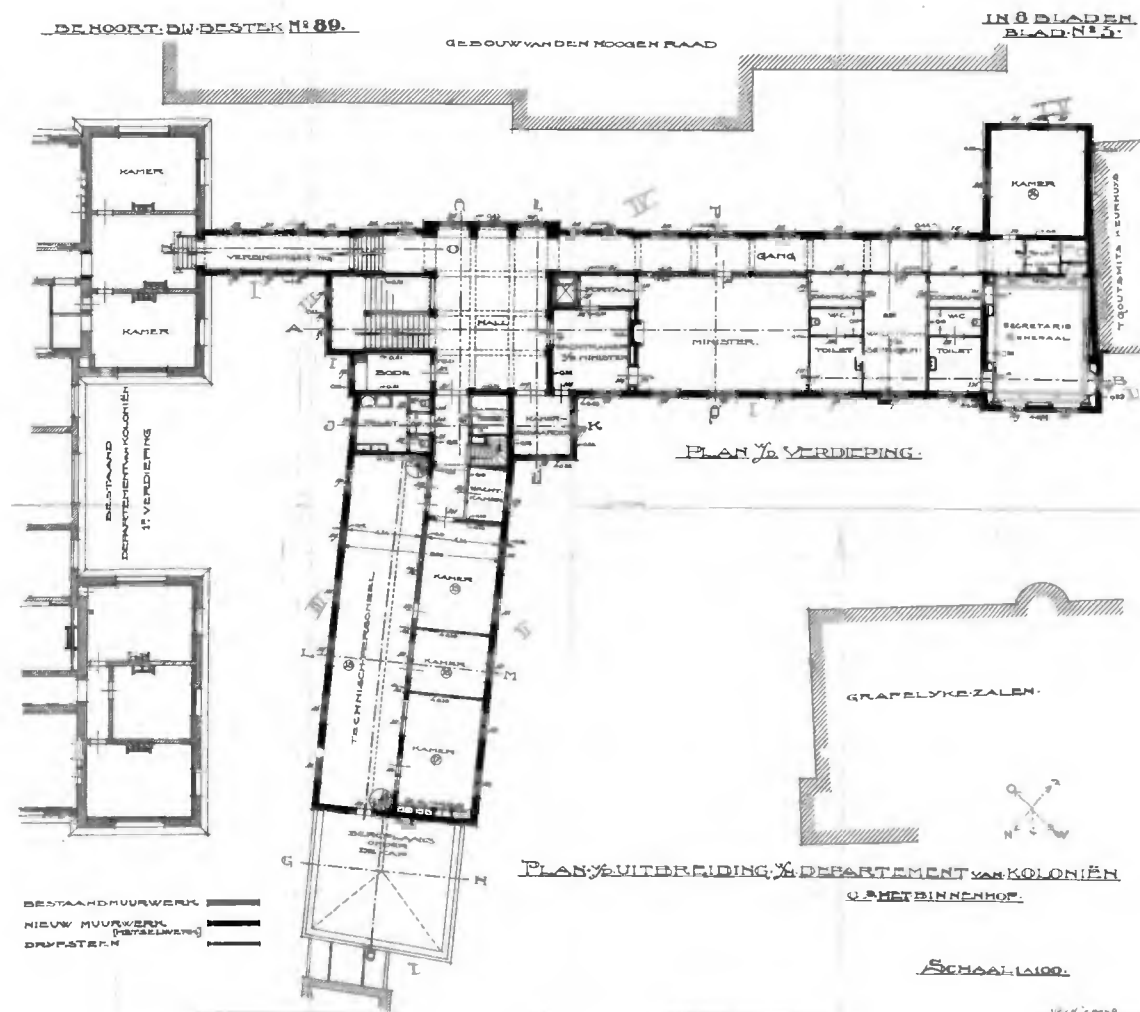

SCHAAL 1:100.

Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 7: de langsdoorsnedes over beide vleugels, waarbij voor de oostvleugel de galerij van de bibliotheek met de bijbehorende spiltrappen goed zichtbaar zijn. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 2: plan van de begane grond. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

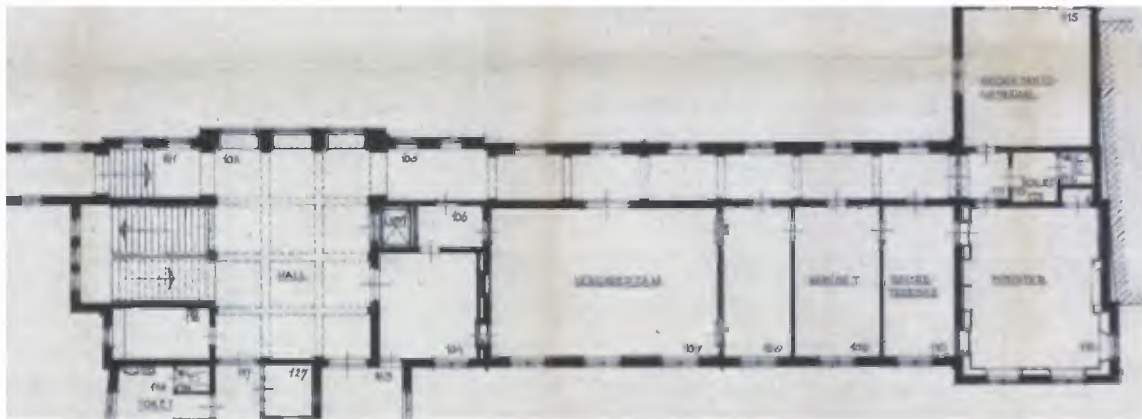

Bestek nr. 89 uit 1915 voor de uitbreiding van het Departement van Koloniën, blad 3: plan van de verdieping. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

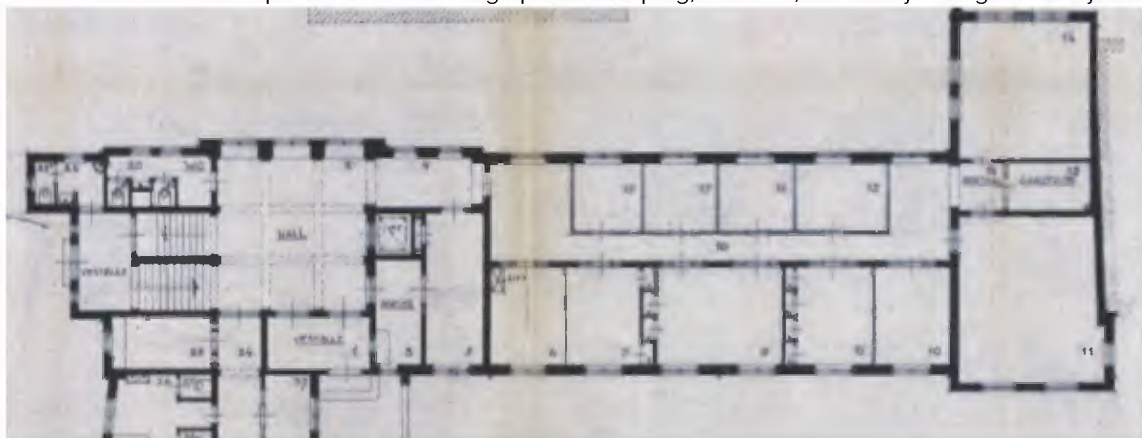
In het bouwhistorisch onderzoek van bureau BBA wordt omschreven dat de uitbreiding van Koloniën een vrij sobere uitvoering kende die passend was in de periode van de Eerste Wereldoorlog. In de binnenhoek van de twee vleugels werd een rijker element toegevoegd in de vorm van een vierkante toren boven de ingangsportiek. Aan beide zijden is een zandstenen reliëf, omlijst door Hindoe-Javaanse motieven, toegevoegd boven de poortingang. Het ene reliëf draagt een afbeelding van de aankomst van de eerste Nederlanders in Indië, in het andere reliëf dat nu leeg is, zal de naam van het ministerie hebben gestaan.

Na de inval van de Duitsers in mei 1940 werd het leegstaande ministerie in gebruik genomen door de Sicherheidspolizei en de Sicherheitsdienst. Het ministerie zelf was inmiddels gehuisvest in Londen. De beruchte afdeling IVB4, verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van Joden, was tot 1942 in het voormalig ministerie gehuisvest. Na de bevrijding kreeg het ministerie een nieuwe naam; ministerie van overzeese gebieden. Vanaf 1946 ging het gebouw deel uitmaken van het tweede kamer complex. Door dekolonisatie werd het ministerie vanaf 1959 een departement en verhuisde naar Plein 1813. Het departement is inmiddels opgenomen in het nieuwe ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties.

Door de functieverandering vond er in 1953 een verbouwing plaats. Tijdens de verbouwing werd de kamer van de minister omgevormd tot vergaderzaal en de kamer van de Secretaris Generaal wordt omgevormd tot ministerskamer. Op de tekening voor deze verbouwing zijn de toiletten en de doorgangen verdwenen. Op de begane grond werden enkele kamers toegevoegd in de grote tekenruimte die inmiddels weer zijn verwijderd.

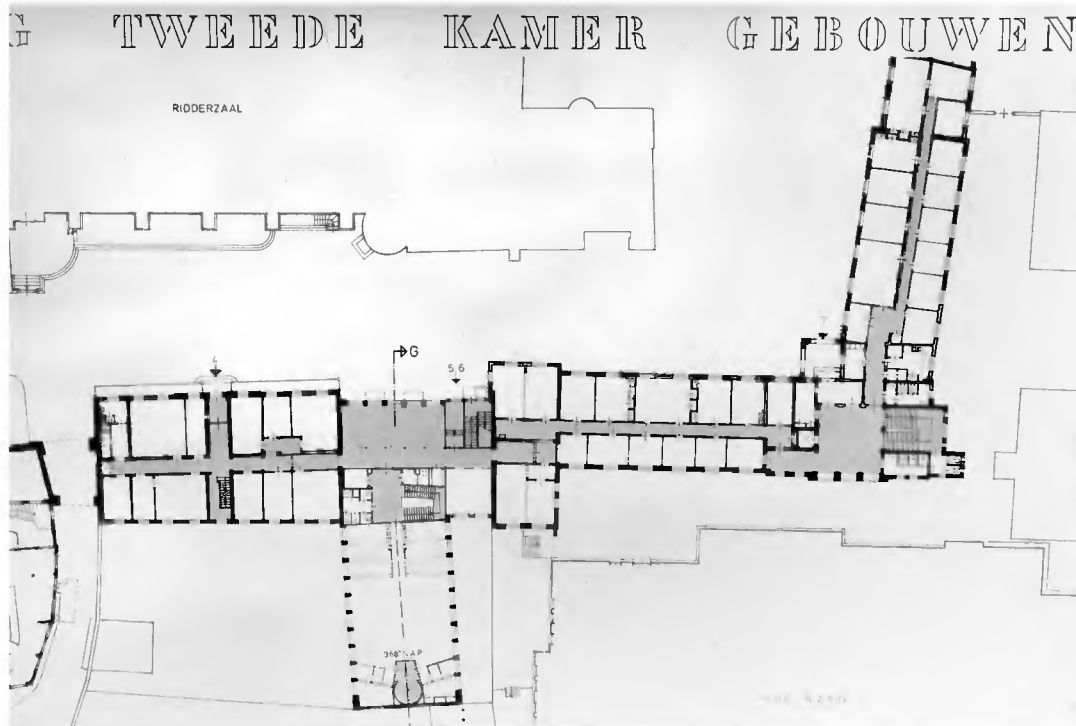

Uitsnede van het ontwerp voor de verbouwing op de verdieping, dd. 1953, archief Rijksvastgoedbedrijf

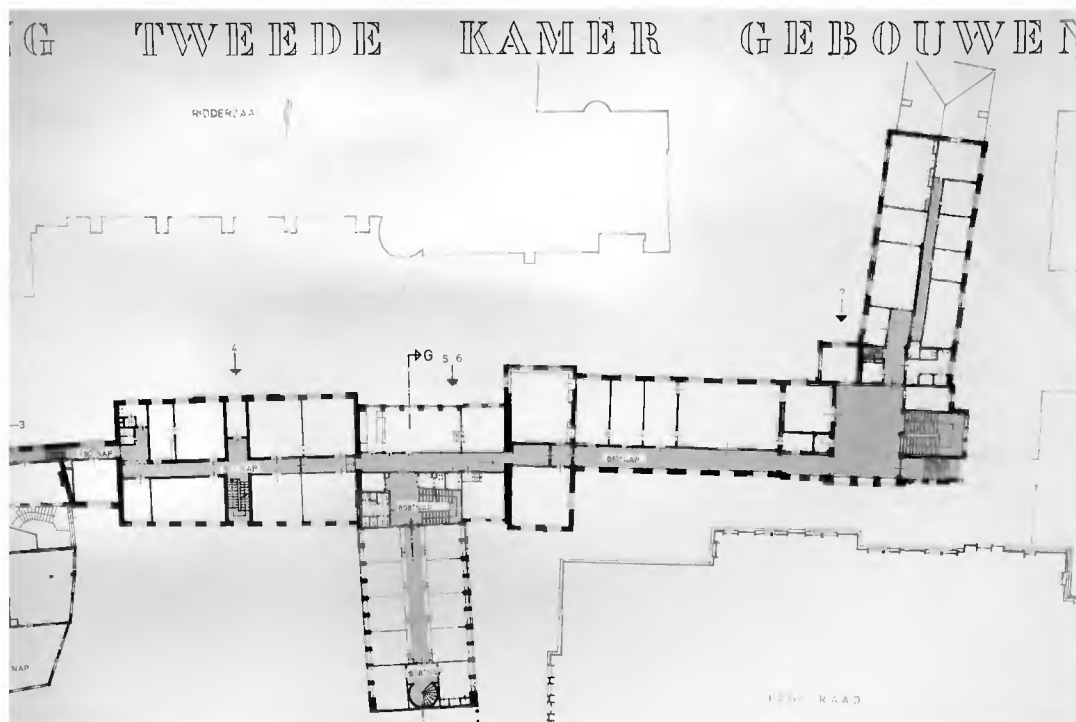

Uitsnede van het ontwerp voor de verbouwing op de begane grond dd. 1953, archief Rijksvastgoedbedrijf

In 1971 werd de bebouwing tussen de Uitbreiding Koloniën tot het Comptoir Generaal gesloopt met uitzondering van de voorgevel van het Goudsmids Keurhuis. Ter plaatse werd nieuwbouw gepleegd waarbij een verbinding werd gemaakt tussen de gang van de uitbreiding en de nieuwbouw. Op de verdieping ging dat ten koste van een toilet en op de begane grond moest een garderobe plaats maken.

Plattegrond van de begane grond van de Uitbreiding Koloniën in 1977 als deel van het Tweede Kamercomplex. (Herkomst: Heijenbrok & Steenmeijer 2011a)

Plattegrond van de eerste verdieping van de Uitbreiding Koloniën in 1977 als deel van het Tweede Kamercomplex. (Herkomst: Heijenbrok & Steenmeijer 2011a)

In 1998 wordt het gebouw het gebouw wederom aangepast ditmaal onder leiding van de Architecten Cie gevestigd aan de Keizersgracht 126 te Amsterdam, waarbij veel van de later toegevoegde kamers werden verwijderd.

Tekening van de begane grond in 1998 met daarop aangegeven de te slopen delen, voornamelijk bij de toiletten en ter plaatse van de ingebouwde kasten. Ook worden de kamers uit 1953 in de zuid-vleugel weer verwijderd. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

Tekening van de eerste verdieping in 1998 met daarop aangegeven de te slopen delen, voornamelijk bij de toiletten en de trappen in de oostvleugel. (Herkomst: Archief Rijksvastgoedbedrijf)

HISTORISCH AFBEELDINGSMATERIAAL

Zwart-witfoto Binnenhof 7, dd. circa 1916, Haags gemeentearchief, inventarisnummer HGA001213683. Te zien is dat de vloeren van gewapend beton zijn gemaakt.

Bouw van de Uitbreiding Koloniën met links de Grafelijke zalen in 1917. Het bord vermeldt de aannemers: Wolterbeek & Van Dorp uit Rotterdam. (Herkomst: Haagse Beeldbank en rapportage BBA)

Zwart-witfoto gemaakt door H. Berssenbrugge, dd. 1930, Haags gemeentearchief, inventarisnummer 0.10436

Zwart-witfoto, Binnenhof 6 en 5, dd. 1930, Haags gemeentearchief, inventarisnummer 0.11102

Zwart-wit foto van de onthulling van een gedenkraam, Polygoon, dd. 1934, Haags Gemeentearchief, inventarisnummer 1.04721

Zwart-witfoto, dienst voor de stadsontwikkeling, dd. 1946, Haags gemeentearchief, inventarisnummer 0.11114

RESULTATEN ONDERZOEK

De verkeersruimten

De meest representatieve verkeersruimten zoals het trappenhuis, de hal op de begane grond en de verdieping en de gang bij de voormalige vertrekken van de minister en de secretaris generaal zijn betegeld met groen geglazuurde lambrisering. De vensters en deuren zijn uitgemonsterd in een blanke houten afwerking. De wanden en het plafond zijn meerdere malen overschilderd. De oorspronkelijke kleur is bepaald op:

gang eerste verdieping (10.1.b Wob)		
wandstucwerk	grijs crème	S1005-Y20R*, S1505-Y20R
plafondstucwerk	donker geel grijs	S1010-Y20R, S1515-Y20R, S1510-Y20R
hal eerste verdieping		
wandstucwerk	grijs crème	S1005-Y20R, S1505-Y20R, S1005-Y10R
plafondstucwerk	donker geel grijs	S1010-Y20R, S1515-Y20R, S1510-Y20R
hal begane grond		
wandstucwerk	grijs crème	S1005-Y20R, S1505-Y20R, S1005-Y10R, S1502-G50Y**
plafondstucwerk	donker geel grijs	S1010-Y20R, S1515-Y20R, S1510-Y20R

de kleurnummers die zijn onderstreept benaderen de oorspronkelijke vrijgelegde kleur het meest.

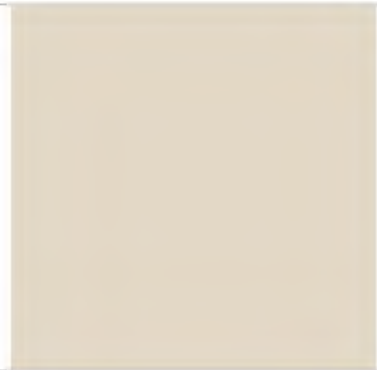

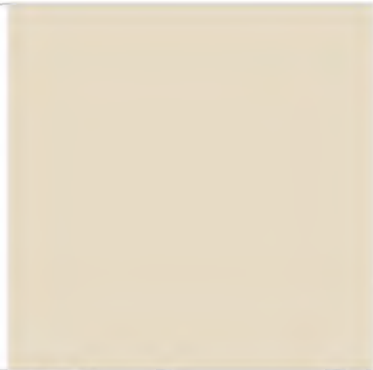
** na blootstelling van enkele weken aan het daglicht waardoor de afwerking iets van z'n vergeling is kwijtgeraakt.

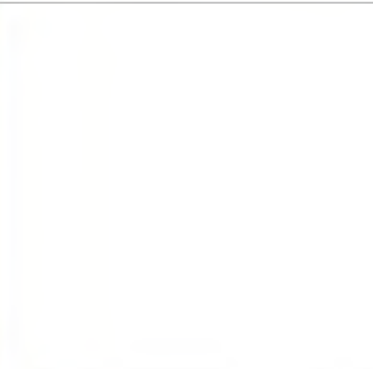
Wanden gang 1 ^e verdieping		
		
S1005-Y20R	S1505-Y20R	S1005-Y10R

		
S1502-G50Y		
Plafonds gang 1 ^e verdieping		
		
S1010-Y20R	S1515-Y20R	S1510-Y20R

De verkeersruimten in de gangen in de noord-oostvleugel die leiden naar de werkruimten van het technische personeel zijn voorzien van een geel geglazuurde lambrisering waarin een zwarte betegelde bies is opgenomen. Het houtwerk is meerdere malen overschilderd. De luchtbrug van het ministerie van Koloniën naar de uitbreiding van het ministerie (gebouw C) is voorzien van een geel geglazuurde betegeling in het vlak onder de vensters. Ook hier is het houtwerk overschilderd. De oorspronkelijke kleur is bepaald op:

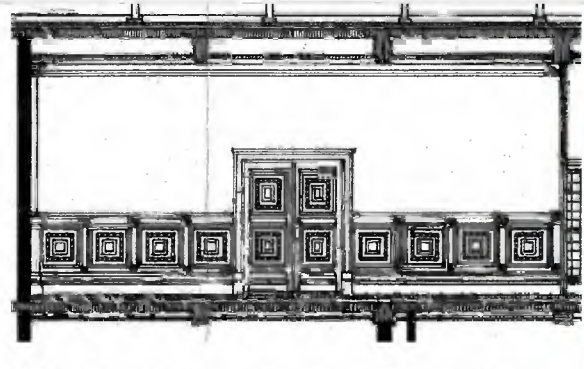

gang noord oostvleugel (10.1.b Wob)		
wandstucwerk	zeer lichtgeel	S1005-Y30R, S0907-Y30R
houtwerk (kozijnen)	lichtgeel	S1005-Y20R
luchtbrug 10.1.b Wob)		
wandstucwerk	licht grijsgeel	S1505-Y10R, S1005-Y10R
houten kozijnen	grijsgeel	S2010-Y10R, S1515-Y10R
ramen	grijsgeel	S2010-Y10R, S1515-Y10R
lambrisering	grijsgeel	S2010-Y10R, S1515-Y10R

wanden gang noord oostvleugel		houtwerk gang noord oostvleugel
		
S1005-Y30R	S0907-Y30R	S1005- Y20R

lichtbrug, wand		
		
lichtbrug, houtwerk		
S1505-Y10R	S1005-Y10R	

De vertrekken

De meest representatieve vertrekken zijn de kamer van de minister en de kamer van de secretaris generaal. De kamer van de minister is afgewerkt met een blank houten lambrisering. De ontwerptekeningen uit 1915 die horen bij het bestek zijn afwijkend ten opzichte van het gerealiseerde ontwerp. In dit geval is de lambrisering voorzien van een rijk gesneden strook op de paneelindeling die niet op de ontwerptekening staat. Deze strook dateert uit de bouwtijd. De kamer van de minister is niet onderzocht.

	
Detail dwarsdoorsnede ontwerptekening	detail lambrisering voormalige ministerskamer (ruimte ^{10.1.b} Wob)

De kamer van de secretaris generaal is samengesteld uit een achttiende-eeuwse wandbetimmering en schouw uit het kwartier van Albemarle en een achttiende-eeuws stucplafond dat afkomstig is uit het zelfde kwartier maar een andere kamer. Het onderzoek van dit vertrek wordt vanwege zijn eigen bouwgeschiedenis apart behandeld op bladzijde 28.

Naast de meest representatieve vertrekken zijn er vertrekken die als het ware in hiërarchie een stapje minder rijk zijn uitgevoerd. Dit zijn de wachtkamer van de minister (ruimte **10.1.b Wob**) en de kamer tegenover de kamer van de secretaris generaal (ruimte **10.1.b Wob**). Mogelijk zijn er nog meer gelijksoortige vertrekken zoals bv. de kamer van de bewaarder op de verdieping en de grote kamers op de begane grond, maar die vielen buiten de reikwijdte van dit onderzoek. Deze vertrekken hebben een groen geschilderde lambrisering en een grijs betegeld vlak achter de radiator.

wachtkamer minister 10.1.b Wob) en ruimte 10.1.b Wob		
houtwerk (lambrisering, deur, kozijnen)	groen	S5020-G50Y, S6020-G50Y, S5030-G50Y, S6030-G50Y
wandstucwerk	licht grijs crème	S0603-Y20R
betegelde wand achter radiator	grijze tegels met overschilderingen	

houtwerk (lambrisering, deur, kozijnen)		
		
S5020-G50Y	S6020-G50Y	S5030-G50Y
		
S6030-G50Y		S0603-Y20R (wandstucwerk)

De vertrekken voor het technische personeel

Overleg- en werkruimte **10.1.b Wob** en de drie aanpalende vertrekken **10.1.b Wob 10.1.b Wob** zijn van de onderzochte werkruimten de minst representatieve in opzet en hebben een gele afwerking van oorsprong. Deze vertrekken hebben een geel betegeld vlak achter de radiatoren.

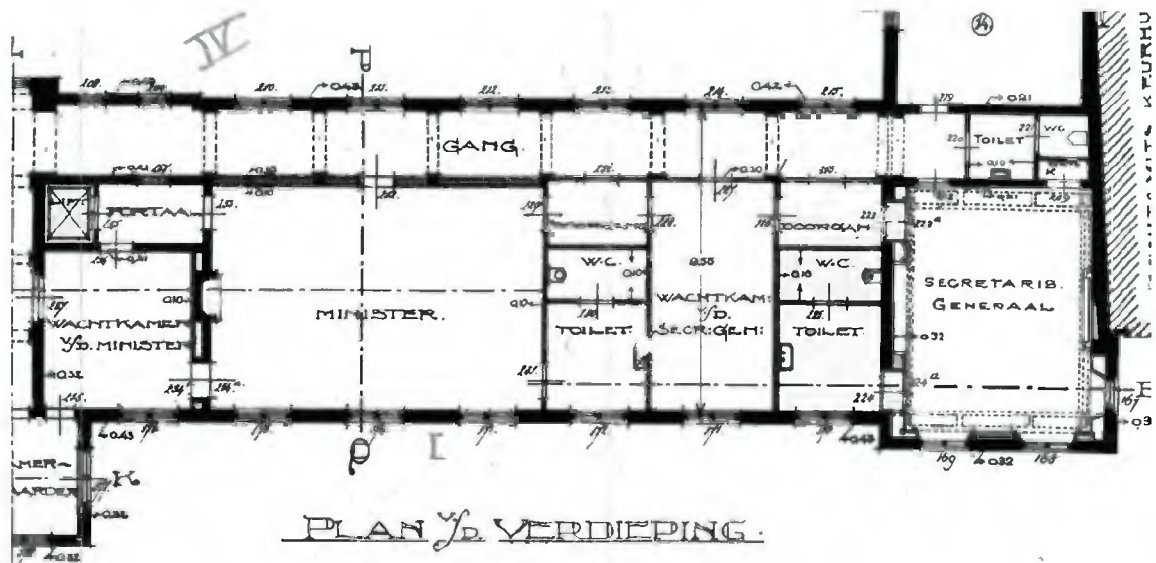
werkruimte 10.1.b Wob		
lambrisering	grijsgeel	S1510-Y10R
deuren	grijsgeel	S1510-Y10R
wandstucwerk	crème	S0804-Y10R
deuren naar werkruimten	d, grijsgeel	S2030-Y10R, S2020-Y20R
werkruimte 10.1.b Wob		
lambrisering	d, grijsgeel	S2030-Y10R, S2020-Y20R

vertrekken technische personeel (werkruimte 10.1.b Wob)		
lambrisering, deuren	wanden	
		
S1510-Y10R	S0804-Y10R	
deuren naar werkruimten		
		
S2030-Y10R	S2020-Y20R	

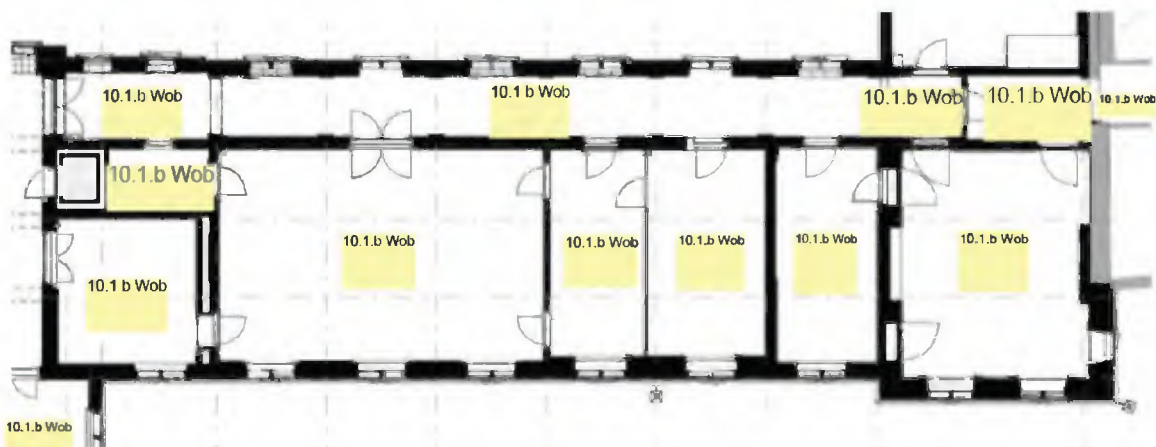

De toegangsdeuren van de vertrekken in gewijzigde vorm uitgevoerd. In de ontwerptekening zijn de deuren dubbel getekend, maar uiteindelijk is een enkele deur geflankeerd door ramen aan weerszijde uitgevoerd. De kozijnen dragen het complete historische verflagenpakket, het raamhout met het ventilatierooster draagt slechts enkele moderne verflagen en is mogelijk vernieuwd.

De kamer 10.1.b Wob) op de verdieping naast de kamer van de secretaris generaal is waarschijnlijk in het begin van het derde kwart van de 20ste eeuw gewijzigd toen dit deel van de vleugel verbouwd werd. De toiletten en de doorgangen ten behoeve van de minister en de secretaris generaal verdwenen ten gunste van kantoorvertrekken.

plattegrond, uitsnede van de bestektekening, dd. 1915

plattegrond, uitsnede van de tekening van de bestaande toestand, WDJ Architecten, dd. 2021

De nieuw gemaakte lambrisering in deze kamer is naar model van de bestaande lambriseringen gemaakt. Mogelijk is de afdekplaat die op de oudere lambriseringen later is toegevoegd in dit vertrek gelijktijdig gemaakt. Op deze nieuw toegevoegde lambrisering is een lichtgeel als eerste afwerking aangetroffen.

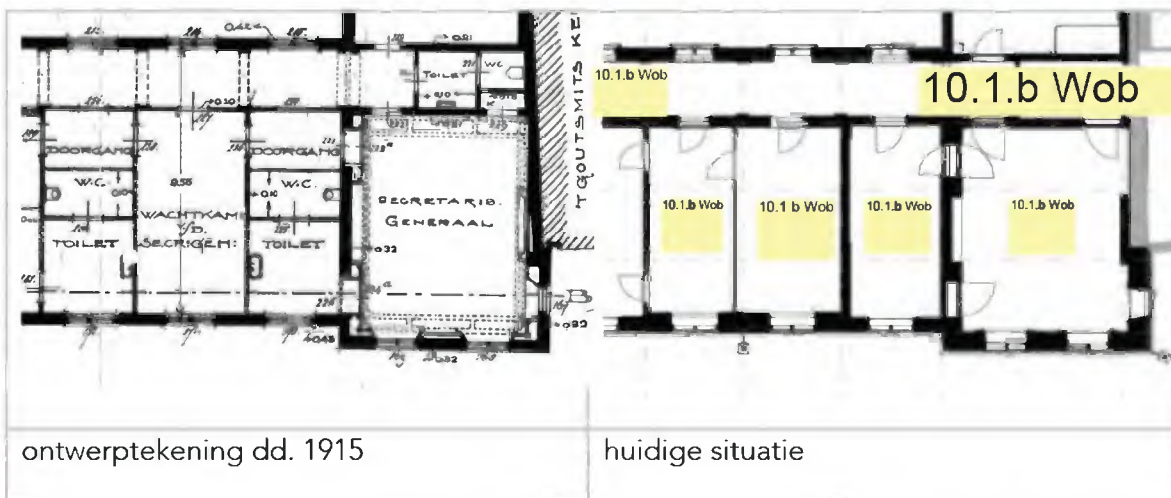
werkruimte 10.1.b Wob		
lambrisering	lichtgeel	S1510-Y20R
deuren	lichtgeel	S1510-Y20R
wandstucwerk	zeer lichtgeel	S0804-Y30R

De kamer van de secretaris-generaal

ruimte 10.1.b Wob, dd. 2021

De voormalige kamer van de secretaris generaal (kamer 10.1.b Wob) is samengesteld uit een 18de-eeuwse betimmering en schouw en een 18de-eeuws stucplafond die afkomstig zijn uit het kwartier van Albemarle. Deze oudere onderdelen zijn tijdens de bouw in 1915 ingebracht. De betimmeringen en schouw zijn afkomstig uit een andere kamer dan het stucplafond. Het stucplafond is in de nieuwe locatie een kwart slag gedraaid ten opzichte van de schouw in het kwartier van Albemarle. Aan weerszijden zijn vier perken opgenomen om het maatverschil tussen de wandbetimmering en het stucplafond op te vangen.

ontwerptekening dd. 1915

huidige situatie

Kamer secretarisgeneraal - ruimte **10.1.b Wob** - op de eerste verdieping met herplaatst stucplafond (XVIIIa). (RCE, Beeldbank, object- nummer 204.601, foto G.J. Dukker, 04-1979)

Hetzelfde plafond in het Kwartier van Albemarle rond 1900; de schouwpartij is een ander dan die in ruimte **10.1.b Wob** (Haagse Beeldbank 0.13426, 1.90679)

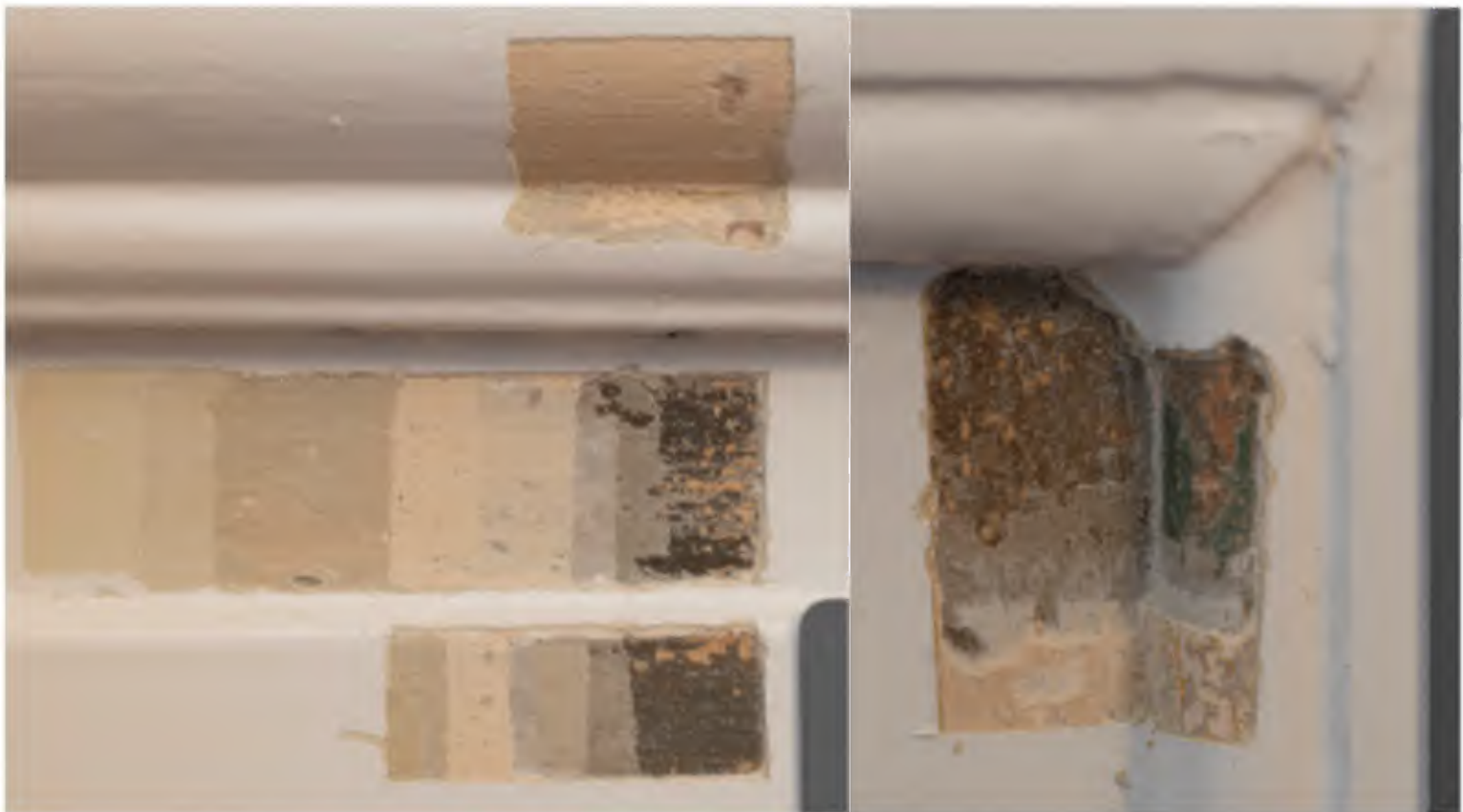

Dezelfde schouw en schoorsteenmantel in het Kwartier van Albemarle, maar in een ruimte met een ander plafond. (Haagse Beeldbank, inventarisnummer 0.13444)

Het stucplafond is in zijn oorspronkelijke setting gecombineerd met een betimmering met staande panelen en een andere schouw.

Uit het onderzoek is gebleken dat op de 18de eeuwse betimmering nog een historisch verflagenpakket aanwezig is, helaas niet meer op alle onderdelen zoals de betimmering van de schouw en de afdeklijsten van de lambrisering, maar op de meeste onderdelen is het complete verflagenpakket aanwezig.

De oorspronkelijke afwerking is een zwaar gedifferentieerde bruingrijze afwerking. De dieper gelegen onderdelen zoals de bossing zijn zeer donker gekleurd terwijl de naar voren springende delen zoals profiellijsten lichter zijn gekleurd. De kussen en het randhout lijken een midden tint te hebben gehad.

Stratigrafie op de lambrisering met van boven naar beneden een sonderingen in de profiellijst, warm donkergrijs in de bossing en midden warm grijs op het kussen

De staande panelen met verdiept veld tonen een licht warm grijs op de profiellijst en in het veld. (Het groen is een latere overschildering.)

Deze afwerking met grote kleurverschillen in het grijs toont sterke overeenkomsten met de oorspronkelijke afwerking van interieurs uit de zelfde bouwtijd zoals het woonhuismuseum van Simon van Gijn in Dordrecht en de interieurs van het Kabinet van de Koning in 's-Gravenhage.

De eerste overschildering is een licht warm grijs met een blauwgroene bies in de bossing langs de randen van het kussen en op de profiellijst van de staande delen in de lambriserings.

De tweede overschildering is een licht warm grijs gevolgd door een koel lichtgrijs (derde overschildering).

Hierna volgt een warm crème of lichtgeel met een olievergulding op de profiellijsten (vierde afwerking). Deze afwerking is waarschijnlijk zichtbaar op de historische foto van de betimmering op zijn originele plek (zie bladzijde 22, linksonder). De vergulding is opgebouwd als volgt; op een oranje mixtion ligt een bladgoudvergulding die lastig is vrij te leggen.

De vijfde afwerking is een geel gevolgd door een grijsgeel (zesde afwerking) en is als eerste afwerking aanwezig op de luiken en op de kozijnen van de deur naar de gang. Vermoedelijk hoort deze grijsgele (zesde)afwerking bij het plaatsen van het interieur in gebouw C. Er is tot nu toe geen differentiatie of vergulding aangetroffen in deze 6de afwerkingsfase.

Hierna volgen enkele licht grijs-gele afwerkstadia en het huidige crème-wit met verguldingen op het snijwerk op de boezembetimmering.

afwerking uit 1915 op v.l.n.r lambrisering, kozijn naar gang en binnenzijde luiken

werkruimte 10.1.b Wob

lambrisering

grijzig geel (afwerking
1915)

S3020-Y10R, S2020-Y,
S3020-Y

De oorspronkelijke afwerking en zijn overschilderingen zijn niet vergeleken met de gestandaardiseerde kleurnummers uit de NCS waaier. Om deze afwerkingen nader vast te leggen, is pigment- en bindmiddelanalyse en analyse van de verlaagopbouw aan te raden.

DOCUMENTATIE ONDERZOEKSLOKATIES

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: plafondveld, tandlijst	Verfmonster:
Onderzoekslokatie: hal, 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
V	10	wit	huidige afwerking
	9	grijs	vuil
IV	8	wit	afwerking
	7	lichtgeel	afwerking
III	6	groenig grijs	vuil
	5	lichtgeel	afwerking
II	4	wit	grondering
	3	grijs	vuil
I	2	lichtgeel	oorspronkelijke afwerking
	1	geel	bindmiddellaagje
	0	stuc/wit	ondergrond

opmerking:

De afwerkingen worden omschreven zoals ze op de betreffende onderzoekslokatie worden aangetroffen. Afwerking I is dus de onderste afwerking die is gevonden. Door bijvoorbeeld versterking van de verlagen hoeft dit niet perse de oorspronkelijke afwerking zijn. Op andere onderdelen kan een oudere afwerking aanwezig zijn, die bij de beschrijving van die verlaagopbouw ook de aanduiding I kan krijgen.

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17		
Onderdeel: plafondveld		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: hal, 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering 10.2.e Wob		
				
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	V	10	wit	huidige afwerking
		9	grijs	vuil
	IV	8	wit	afwerking
	III	7	lichtgeel	afwerking
		6	groenig grijs	vuil
	II	5	lichtgeel	afwerking
		4	wit	grondering
		3	grijs	vuil
	I	2	lichtgeel	oorspronkelijke afwerking
		1	geel	bindmiddellaagje
	0	stuc/wit	ondergrond	
<p>opmerking: er is geen differentiatie in kleur aangetroffen tussen de verschillende onderdelen in het plafondveld.</p>				

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17			
Onderdeel: overgang wand naar plafond	Verfmonster:			
Onderzoeklokatie: hal, 10.1.b Wob	Datum:			
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob			
				
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	overige afwerkingen niet vrijgelegd			
	1	2	lichtgeel (plafond) en licht grijsgeel (wand)	oorspronkelijke afwerking
		1	geel	bindmiddellaag
		0	stuc/wit	ondergrond
opmerking: alleen de oorspronkelijke afwerking op de kroonlijst en op de wand is zichtbaar. De overige afwerkingen zijn niet vrijgelegd.				

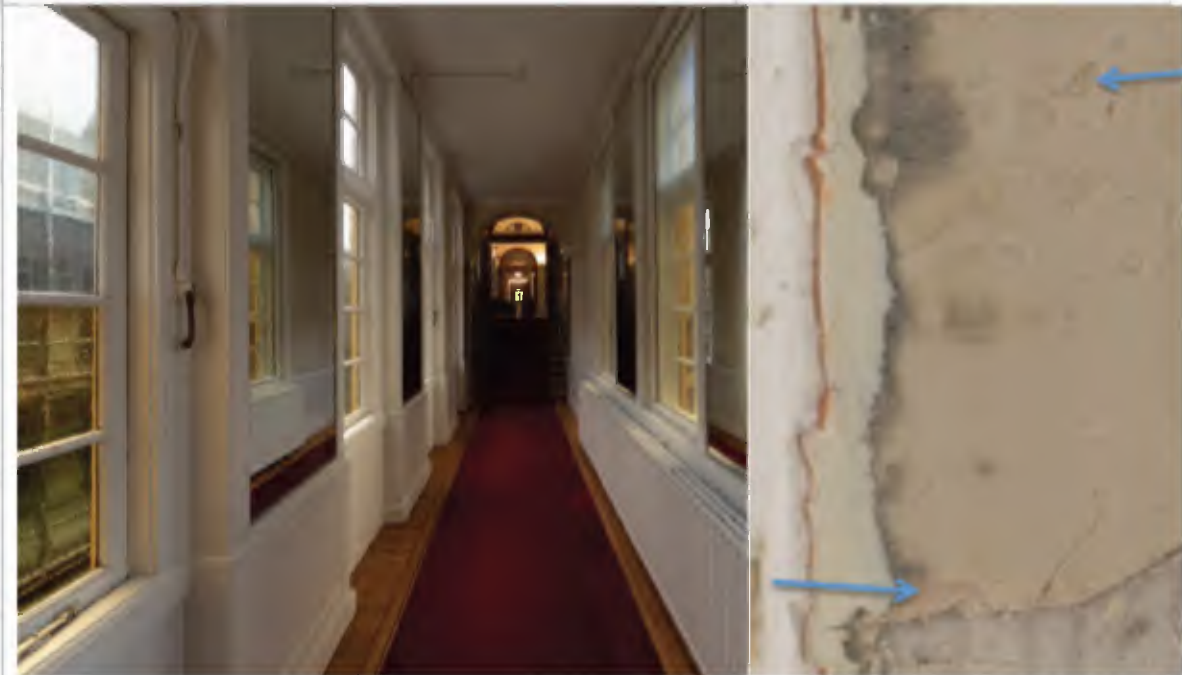
Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17			
Onderdeel: wand boven betegelde lambrisering	Verfmonster:			
Onderzoeklokatie: hal, 10.1.b Wob	Datum:			
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob			
				
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
				
de overige afwerkingen zijn niet vrijgelegd				
1	2	licht grijsgeel op wand boven groene tegels (oorspronkelijke afwerking)		
	1	geel	bindmiddellaagje	
	0	stuc/ wit	ondergrond	

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: lambrisering en betegelde wand	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: verbindingsvleugel 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
		overige overschilder ingen niet vrijgelegd	
1	2	lichtgeel	oorspronkelijke afwerking
	1	wit	grondering
	0	hout	ondergrond
onder de vensters is een licht geel betegelde wand aanwezig onder de witte verflaag			

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: raamhout	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: verbindingsvleugel 10.1.b Wob	Datum: 25-01-2021
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

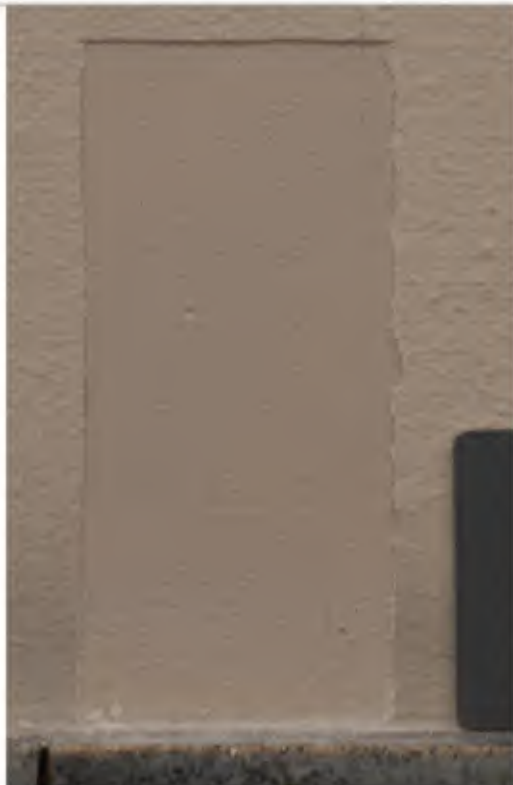

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	16	wit	grondering
VIII	15	lichtgeel	afwerking
	14	wit	grondering
VII	13	lichtgrijs	afwerking
	12	bruinrood	anti corosselaagd
	11	wit	grondering
VI	10	lichtgrijs	afwerking
	9	wit	grondering
V	8	crème	afwerking
IV	7	l. groenig geel	afwerking
	6	crème	grondering
III	5	d. grijs	afwerking
	4	grijs	grondering
II	3	lichtgeel	afwerking
I	2	lichtgeel	oorspronkelijke afwerking (zie pijlen)
	1	wit	grondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: wandvlak	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: verbindingsvleugel 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

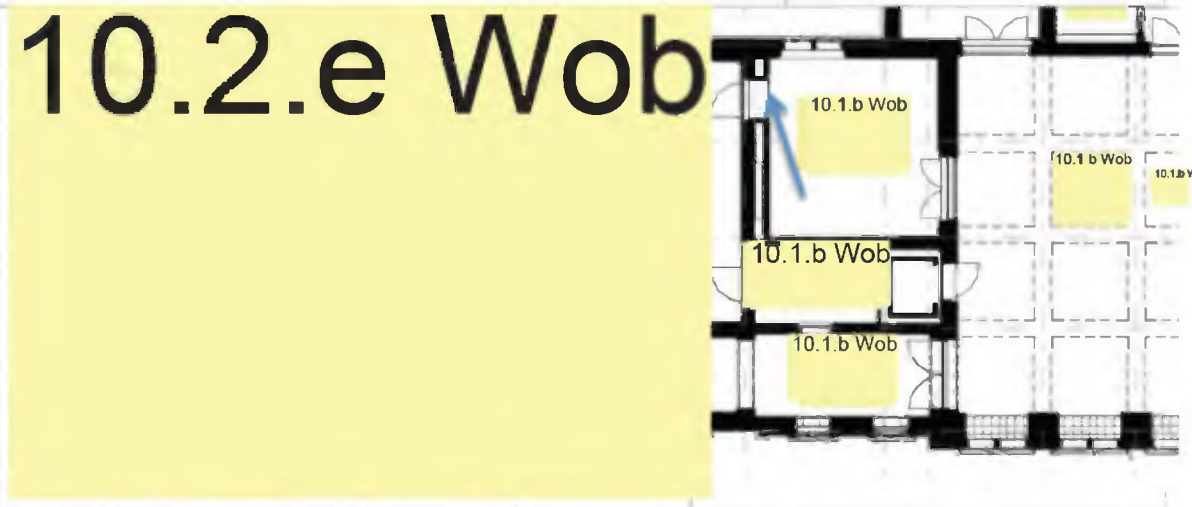

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
overige verflaggen niet vrijgelegd			
I	1	licht crème-geel	oorspronkelijke afwerking
	0	stuc	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17																																																	
Onderdeel: wandstucwerk		Verfmonster:																																																	
Onderzoeklokatie: gang eerste verdieping 10.1.b Wob		Datum:																																																	
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob																																																	
																																																			
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>afwerking</th> <th>lagen</th> <th>kleur</th> <th>beschrijving/ kenmerk</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>overige lagen niet vrijgelegd</td> <td></td> </tr> <tr> <td>I</td> <td>1</td> <td>licht grizig geel</td> <td>oorspronkelijke afwerking</td> </tr> <tr> <td></td> <td>0</td> <td>stuc</td> <td>ondergrond</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk											overige lagen niet vrijgelegd		I	1	licht grizig geel	oorspronkelijke afwerking		0	stuc	ondergrond																								
afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk																																																
		overige lagen niet vrijgelegd																																																	
I	1	licht grizig geel	oorspronkelijke afwerking																																																
	0	stuc	ondergrond																																																

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: kantoor 10.1.b Wob	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: deurkozijn kamerzijde	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

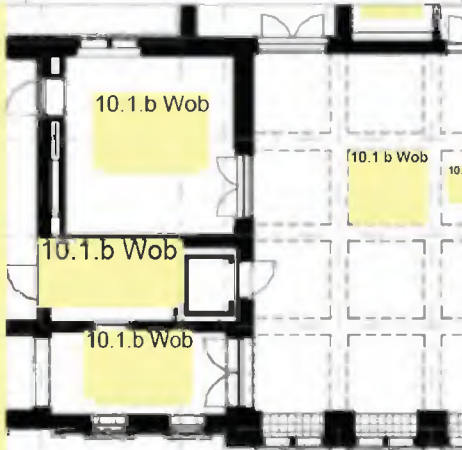

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
VII	16	crème	huidige afwerking
	15	wit	grondering
VI	14	crème	afwerking
	13	wit	grondering
V	12	d. crème	afwerking
	11	crème	afwerking
IV	10	geel	afwerking
	9	crème	grondering
III	8	rossig bruin/ leverkleur	afwerking
	7	geel crème	grondering
II	6	streperig beige met craquelé	afwerking
	5	grijsbeige	grondering
I	4	mosgroene toplaag	toplaagje oorspronkelijke afwerking
	3	groen	afwerking
	2	crème	bindmiddellaagje
	1	wit	grondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: kantoor 10.1.b Wob	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: deurbetimmering aan zijde secretariaat (zie pijl)	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

10.2.e Wob

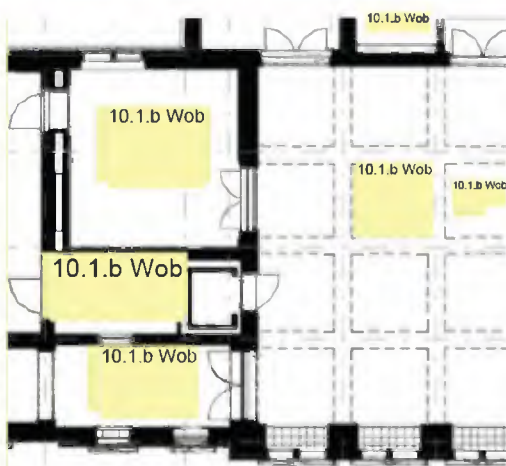

	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	II	2	wit	huidige afwerking
	I	1	blank eikenhout (in de was gepoetst)	oorspronkelijke afwerking
<p>de betimmering van de deur naar het kantoor is oorspronkelijk blank en hoort qua uitmonstering bij het secretariaat 10.1.b Wob</p>				

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: kantoor 10.1.b Wob	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: deur naar hal	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
		crème	huidige afwerking
overige verflagen niet vrijgelegd			
V	11	geel	afwerking
	10	crème	grondering
IV	9	geel	afwerking
	8	l. rossig geel	grondering
III	7	beige	afwerking
II	6	streperig beige met craquelé	afwerking
	5	grijsbeige	grondering
I	4	mosgroen	oorspronkelijke afwerklaag
	3	grijsig groen	voorlakaag
	2	lichtgeel	bindmiddellaag
	1	wit	grondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: deur naar gang	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.1.b Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
		crème	huidige afwerking
overige verlagen niet vrijgelegd			
V	11	geel	afwerking
	10	crème	grondering
IV	9	geel	afwerking
	8	I. rossig geel	grondering
III	7	beige	afwerking
II	6	streperig beige met craquelé	afwerking
	5	grijsbeige	grondering
I	4	mosgroen	oorspronkelijke afwerklaag
	3	grijzig groen	voorlaklaag
	2	lichtgeel	bindmiddellaag
	1	wit	grondering
		hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17			
Onderdeel: kozijn, deur naar gang		Verfmonster:			
Onderzoeklokatie: kantoor, 10.1.b Wob		Datum:			
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob			
					
 	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk	
	VII	16	crème	huidige afwerking	
	meerdere lagen niet vrijgelegd				
	VI	15	geel	afwerking	
		14	crème	grondering	
	V	13	rossig bruin/ leverkleur	afwerking	
		12	lichtgeel		
		11	crème		
	IV	10	groenig geel	afwerking	
		9	lichtgeel	grondering	
	III	8	streperig beige met craquelé	afwerking	
		7	grijsbeige	grondering	
	II	6	mosgroen	afwerking	
		5	grijsgroen	grondering	
	I	4	mosgroene toplaag	toplaagje oorspronkelijke afwerking	
		3	groen	afwerking	
		2	crème	bindmiddellaag	
	1	wit	grondering		
	0	hout	ondergrond		

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17			
Onderdeel: raamkozijn		Verfmonster:			
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:			
NR:		Uitvoering 10.2.e Wob			
					
		afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
overige lagen niet vrijgelegd					
I	4	mosgroene toplaag	toplaagje oorspronkelijke afwerking		
	3	groen	afwerking		
	2	crème	bindmiddellaag		
	1	wit	grondering		
	0	hout	ondergrond		

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17/ 1953		
Onderdeel: wandafwerking boven lambrisering		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob		

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
II	6	wit	huidige afwerking
	5	wit	grondering
	4	glasvezel behang	
	3	wit	lijm
I	2	grijs-gele bies	accent afwerking (dd 1953)
	1	wit	afwerking uit 1953
	0	stucwerk	ondergrond

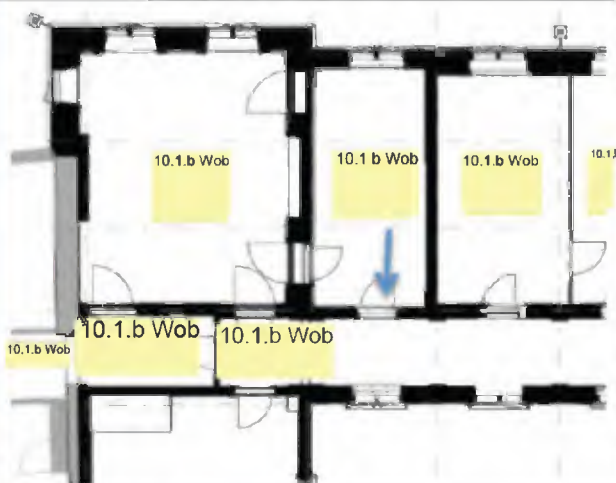
Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17/ 1953	
Onderdeel: deurhout		Verfmonster:	
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:	
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob	

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
IV	6	crème	huidige afwerking
III	5	lichtgeel	afwerking
	4	wit	grondering
II	3	warm geel	afwerking
	2	warm geel	afwerking (1953)
I	1	crème	grondering
	0	hout	ondergrond

opmerking: dit onderdeel draagt geen oorspronkelijke afwerkingen. De oudste afwerking dateert waarschijnlijk van de verbouwing uit 1953.

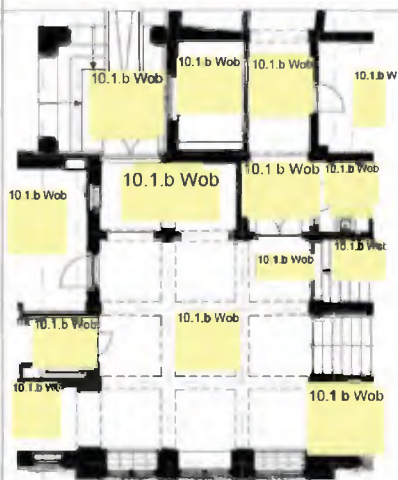

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17/ 1953		
Onderdeel: lambrisering		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering 10.2.e Wob		
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
			crème	huidige afwerking
	tussenliggende verflagen niet vrijgelegd			
	I	3	warm gele toplaag	toplaag oorspronkelijke afwerking
		2	geel	oorspronkelijke afwerking
		1	grijsig geel	grondering
		0	hout	ondergrond

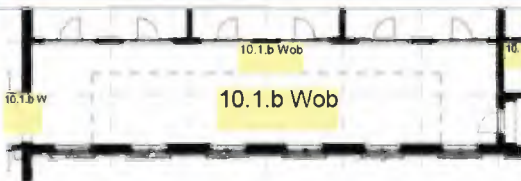
Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: plafond	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: hal begane grond 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
		wit	huidige afwerking
overige verflagen niet vrijgelegd			
II	2	geel	afwerking
I	1	geel	oorspronkelijke afwerking
		transpa rant geel	bindmiddel
	0	stuc	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: lambrisering	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor- of overleg ruimte 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
VI	9	crème	huidige afwerking
V	8	geel	afwerking
IV	7	lichtgeel	afwerking
	6	crème	grondering
III	5	lichtgeel	afwerking
	4	crème	grondering
II	3	grijsbeige	afwerking
I	2	grijzig geel	oorspronkelijke afwerking, kwaststreek zichtbaar
	1	wit	grondering
	0	hout	ondergrond

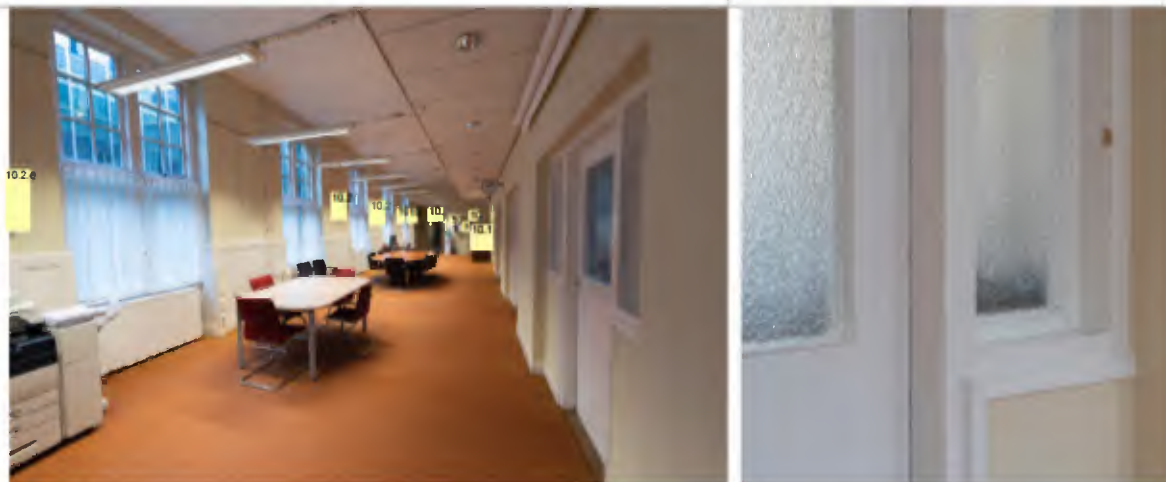

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: wandstucwerk	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor- of overleg ruimte 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

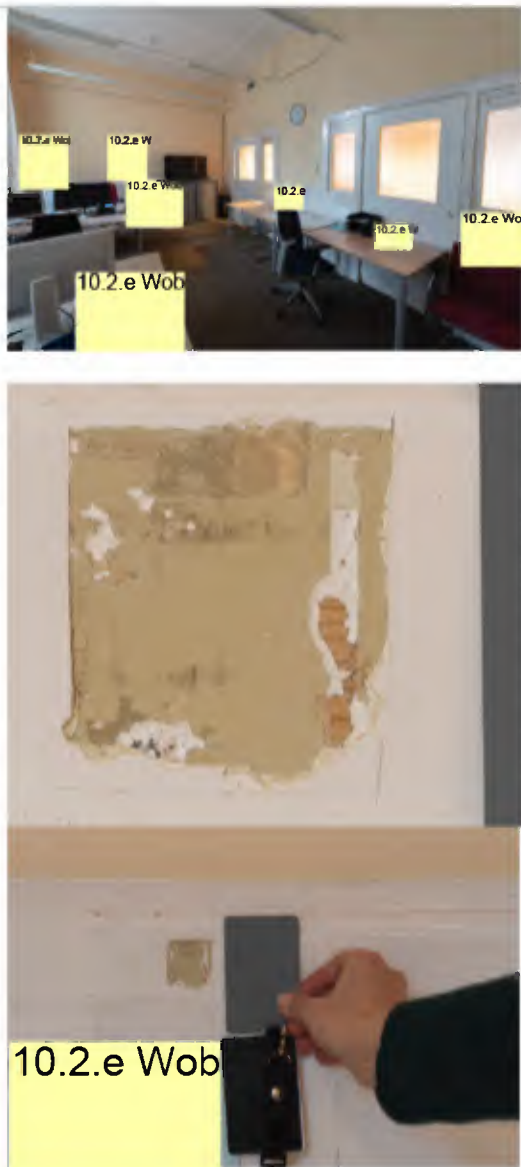
afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
III	6	crème	huidige afwerking
	5	glasvezel-behang	
II	4	crème	afwerking
	3	grondpapier (oranjebruin)	
I	2	crème	mogelijk oorspronkelijke afwerking
	1	wit	grondering
	0	pleisterwerk	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: kozijn in wand werkkamers	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor- of overlegruimte 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

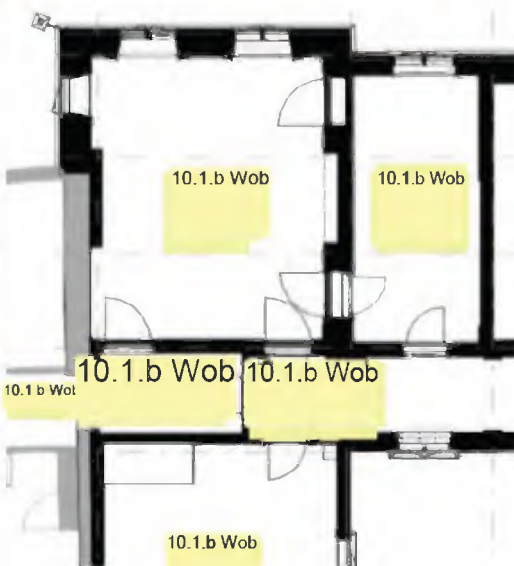
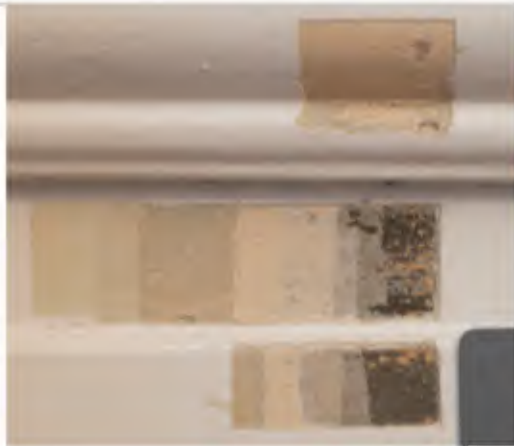
afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
VII	16	crème	huidige afwerking
	15	crème	grondering
VI	14	grijs	afwerking
	13	crème	grondering
V	12	geel	afwerking
	11	lichtgeel	grondering
	10	wit	grondering
IV	9	beige	afwerking
III	8	lichtgeel	afwerking
	7	wit	grondering
	6	lichtgrijs	grondering
II	5	bruingeel	afwerking
I	4	warm geel	oorspronkelijke afwerking. kwaststreek zichtbaar
	3	lichtgeel	voorlakraag
	2	wit	grondering
	1	grijscrème	grondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17		
Onderdeel: lambrisering		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob		
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	opmerking: op dit onderdeel is de aftekening te zien van een later geplaatste en inmiddels weer verwijderde tussenwand.			

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: XVIII A/ 1915-17		
Onderdeel: lambrisering bossing		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob		
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
			crème	huidige afwerking
	overige verflagen niet vrijgelegd			
	VIII	13	l. grijsgeel	afwerking
	VII	12	warm grijs	afwerking
	VI	11	grijzig geel	afwerking uit 1915
	V	10	lichtgeel	afwerking
	IV	9	lichtgeel met bladgoud op de kraallijst	afwerking
		8	koel grijs	grondering
	III	7	toplaagje	
		6	geel-grijs	afwerking
	II	5	toplaagje	
		4	lichter warm grijs (bossing) langs kussen een groene bies (zie pijl)	afwerking
	I	3	toplaagje	
	2	donkerder warm grijs (bossing)	afwerking XVIII A	
	1	geel-crème	krijtlijmgronde ring	
	0	hout	ondergrond	

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: XVIII/ 1915-17
Onderdeel: lambriseringskussen	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
		crème	huidige afwerking
		overige verflagen niet vrijgelegd	
VIII	13	I. grijsgeel	afwerking
VII	12	warm grijs	afwerking
VI	11	grijzig geel	afwerking uit 1915
V	10	lichtgeel	afwerking
IV	9	lichtgeel	afwerking
	8	koel grijs	grondering
III	7	toplaagje	
	6	geel-grijs	afwerking
II	5	toplaagje	
	4	warm grijs (kussen)	afwerking
I	3	toplaagje	
	2	donker warm grijs (kussen) en	afwerking XVIII
	1	geel crème	krijtlijmgrondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: XVIIIA/ 1915-17		
Onderdeel: zijkant staand paneel		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob		
				
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
			overige lagen niet vrijgelegd	
	II	4	I. warm grijs	afwerking
	I	3	bruin toplaagje	toplaagje
		2	warm grijs	afwerking XVIIIA
	1	geel crème	krijtlijmgrondering	
	0	hout	ondergrond	
				

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof	Bouwjaar: 1915-17
Onderdeel: luiken	Verfmonster:
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob	Datum:
NR:	Uitvoering: 10.2.e Wob

afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
IV	8	crème	huidige afwerking
	7	grijs crème	grondering
III	6	grijzig geel	afwerking
	5	grijs	grondering
	4	wit	grondering
II	3	licht grijzig geel	afwerking
I	2	grijzig geel	afwerking (1915)
	1	grijzig geel	grondering
	0	hout	ondergrond

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17			
Onderdeel: achterzijde deur		Verfmonster:			
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1 b Wob		Datum:			
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob			
					
	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk	
		XI	18	crème	huidige afwerking
			17	wit	grondering
		X	16	l. geel	afwerking
		IX	15	l. geel	afwerking
		VIII	14	geel	afwerking
		VII	13	l. grijsgeel	afwerking
		VI	12	grijsgeel	afwerking
		V	11	grijsgeel	afwerking (dd. 1915)
			10	grijs (niet vrijgelegd)	grondering
		IV	9	warm geel	afwerking
			8	crème	grondering
		III	7	lichtgrijs	afwerking
			6	lichtgrijs (niet vrijgelegd)	grondering
		II	5	lichtgroen	afwerking
			4	grijs	grondering
	I	3	lichtbruin	achttiende- eeuwse afwerking	
		2	geel	bindmiddel	
		1	crème	krijtlijmgrondering	
		0	hout	ondergrond	

Project: Interieur Gebouw C, binnenhof		Bouwjaar: 1915-17		
Onderdeel: lijst schouwboezem		Verfmonster:		
Onderzoeklokatie: kantoor 10.1.b Wob		Datum:		
NR:		Uitvoering: 10.2.e Wob		
				
 	afwerking	lagen	kleur	beschrijving/ kenmerk
	VI	12	crème	huidige afwerking
		11	wit	grondering
	V	10	lichtgeel	afwerking
		9	wit	grondering
	IV	8	lichtgeel	afwerking
		7	lichtgrijs	grondering
	III	6	grijsgeel	afwerking uit 1915
		5	grijs	grondering
	II	4	scheidingsl aagje	toplaagje
		3	lichtgeel	afwerking
	I	2	lichtgeel	afwerking
		1	lichtgrijs	grondering
	0	hout	ondergrond	

BIJLAGE PLATTEGRONDEN

Plattegrond begane grond, WDJ Architecten, dd. 2020, het noorden is boven

Plattegrond eerste verdieping, WDJ Architecten, dd. 2020, , het noorden is boven

---

CONCLUSIE

Uit het kleurhistorisch onderzoek blijkt dat de oorspronkelijke uitmonstering van de betimmeringen van de vertrekken afhangt van de plek in de hiërarchie die de vertrekken innemen. De belangrijkste vertrekken zijn voorzien van een blanke houten betimmering. De vertrekken die een tree lager in de hiërarchie staan zijn voorzien van een groene afwerking. De overige vertrekken hebben een gele afwerking. Dit principe wordt ook toegepast bij het tegelwerk van de verkeersruimten, De centrale hal en het trappenhuis en de gang naar de ministerkamer hebben een groen geglazuurde betegelde lambrisering. De overige verkeersruimte hebben een geel geglazuurde betegelde lambrisering, soms nog verrijkt met een zwarte bies.

© Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.